

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

18.11.2022

Kittilän kunnan muistio

Kaivosmineraaliveron tuotto kunnille Kaivos-, asuminen ja liikennesopimuksiin eli KAL –sopimukseen perustuen

Kittilän kunta pitää perusteltuna kaivosveron sisältävän lainsäädännön käyttöönottoa 1.1.2024 alkaen ja suhteessa 60/40 prosentin verotuoton ohjaamista kaivosten sijaintikunnille ja valtiolle. Kaivosveron tavoiteltu verotuotto on 25 miljoonaa euroa vuodessa, josta valtion osuus olisi 10 miljoonaa euroa ja kaivosten sijaintikuntien 15 miljoonaa euroa. Verotuotto tilitettäisiin sille kunnalle, jossa kaivos sijaitsee. Verotuotto kertyisi ensimmäistä kertaa vuonna 2025.

Kaivosveron tuoton tehokkaan kohdentamisen mahdollistamiseksi myös valtiolle kaavailtu 40 %:n vero-osuus tulee ohjata kaivospaikkakunnille kuntien ja valtion neuvottelemien Kaivos-, asuminen ja liikennesopimuksiin eli KAL- sopimukseen perustuen kaivoshankkeiden edellyttämien palveluverkko- ja infraratkaisujen rahoittamiseksi, mikä lisää kaivospaikkakuntien ja kaivosteollisuuden vetovoimaa ja kuntien sekä valtion tuottavaa vuorovaikutusta.

Kaivospaikkakuntien ja niiden lähialueiden kyky vastata valmisteilla oleviin kaivoshankkeisiin omilla resursseillaan on riittämätön. Lisäksi maailmanmarkkinahinnoista johtuva kaivostoiminnan syklisyys aiheuttaa sijaintipaikkakunnille kohtuuttoman riskin palvelujärjestelmän vaatimien investointien suuruuteen nähden.

Kuntien palvelut tulee mitoittaa mahdollisesti syntyvien uusien kaivoshankkeiden mukaan, eikä palveluiden tulevaa tarvetta voi täysin ennakoida. Kaivostoiminnan tulevaisuus riippuu lopulta suhdanteista ja mineraalien maailmanmarkkinahinnoista.

Siksi on perusteltua, että kaivosvero perustuu rojaltityyppiseen veroon arvorojaltina, jolloin verotuksessa huomioidaan vuosittain louhittujen metallien tai mineraalien määrä ja arvo louhintahetkellä Lontoon metallipörssin mukaan. Näin toteutettuna se huomioisi parhaalla mahdollisella tavalla kaivosverotuksen tavoitetta saada valtiolle ja kunnille korvausta louhittavan kaivosmineraalien määrästä ja arvosta.

Arvorojaltivero tulee kohdentaa tuotannon alkuvaiheeseen tai enintään keskivaiheeseen ennen rikastusprosessia. Kaivostoimijoiden tulisi siten huolehtia louhitun malmin hyödyntämisestä rikastamisprosessissa parhaalla mahdollisella tavalla, koska verotus on kohdennettu jo ennen rikastamista.

Etä- ja sesonkityön huomioiminen valtionosuuksissa ja Aran rahoitus

Kittilän kunta toivoo, että valtionosuuksissa ja kotikuntakorvauksissa otettaisiin huomioon kuntien todelliset oppilasmäärät, koska kunnalla jää saamatta valtionosuuksia osasta kunnassa etä- ja sesonkityötä tekevien vanhempien lapsista. Tältä osin lainsäädäntöä on tarvetta joustavoittaa.

Esi- ja perusopetusta rahoitetaan valtiovarainministeriön peruspalvelujen valtionosuudella. Peruspalvelujen valtionosuus määräytyy sen perusteella, mikä on lapsen kotikunta 31.12.

Jos oppilas suorittaa oppivelvollisuuttaan muualla kuin omassa kotikunnassaan, saa opetuksen järjestäjä kotikuntakorvaustuloa näistä oppilaista. Vastaavasti kotikunta maksaa kotikuntakorvausmenoja kaikista niistä lapsista, jotka ovat jonkun muun opetuksen järjestäjän opetuksessa. Kotikuntakorvaus määräytyy 31.12. tilanteen mukaan. Kotikuntakorvaus maksetaan aina koko vuodeksi tai ei ollenkaan. Sitä ei pillkota osaksi vuotta.

Jos etätyöntekijä tulee lapsineen työhön Kittilään tammi-toukokuuksi, kyseisten lasten osalta valtionosuuden saa lähtökunta. Koska lapset eivät ole Kittilässä koulussa tilastointiajankohtana 31. joulukuuta, Kittilä ei saa kyseisistä lapsista valtionosuutta eikä kotikuntakorvaustuloja.

Tämä tilanne on Kittilän kunnalle vaikea, sillä se ei saa valtionosuutta eikä kotikuntakorvausta, vaikka järjestää opetusta lapsille kevätlukukauden ja järjestää tarvittaessa oppilaskuljetuksen.

Jos etätyöntekijä tulee lapsineen kuntaan marras-toukokuuksi, kyseisten lapsien osalta valtionosuuden saa lähtökunta. Kotikuntakorvausjärjestelmästä johtuen Kittilä saa kuitenkin kotikuntakorvaustuloa, jota lähtökunta maksaa, koska lapset ovat Kittilässä koulussa tilastointiajankohtana 31. joulukuuta.

Korona on lisännyt kiinnostusta etätyöhön arvojen ja mieltymysten muutosten myötä: terveys, tila, näkyminen ja luonto koetaan arvoina, joita pyritään huomioimaan nyt aiempaa enemmän työelämässä.

Valtion väyläverkon investointiohjelmassa huomioitava paremmin Lapin liikennetarpeet

Valtion väyläverkon investointiohjelmassa on huomioitava paremmin Lapin liikennetarpeet, huoltovarmuus ja alueen kasvun mahdollisuudet.

Kittilän kunta edellyttää, että alueella olevien valtion tiestöön kuuluvien sorateiden hoitoon ja ylläpitoon kiinnitetään tarpeeksi huomiota erityisesti kelirikkoaikoina.

Kittilässä on sorateita noin 240 ja päällystettyjä teitä 480 km. Perustienpidon vuosikustannus on sorateilla kunnassa noin 450 000-600 000 ja päällystetyille teillä noin 950 000-1 200 000 €.

Kittilän kunnan osalta on oleellista kirkonkylän kohdalla Kantatien 79 peruskorjaus ja kevyenliikenteen väylän rakentaminen.

Asemakaavan valmistuttua on kevyenliikenteen väylää jatkettava kirkonkylästä Pakattiin, jossa asuu 80 kouluikäistä lasta. Toivottavaa on, että hankkeeseen haetaan rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR).

Tepaston tie Kittilässä on erittäin huonossa kunnossa, mikä aiheuttaa liikenneturvallisuus-, ensihoito- ja kalustoriskejä kuntalaisille, matkailuelinkeinolle, teollisuudelle ja puuhuollolle.

Tieyhteydellä Nordkapp, Alta, Hetta, Tepasto, Rovaniemi ja Helsinki on Kittilässä tien ainut heikkokuntainen soratieosuus, joka toimii tulppana pohjoismaisessa liikennejärjestelmässä ja heikentää liikenneturvallisuutta, huoltovarmuutta ja matkailun kehittämisedellytyksiä.

Kittilän kunta edellyttää, että Tepaston tien parantamiseksi laaditaan tarvittavat suunnitelmat ja että se kunnostetaan mahdollisimman pian.

Hiilineutraalin ja älykkään liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi on huomioitava lentoliikenteen kustannustehokkaampi ja ympäristöystävällisempi käyttö esimerkiksi lentorahdin toimintaedellytyksiä kehittämällä siten, että Kittilän lentoasemalta voidaan kuljettaa lentorahtia, kuten Norjan lohta sen sijaan, että sitä kuljetetaan tiekuljetuksina Helsinki-Vantaalle.

Kittilän lentoaseman omistaja on Suomen valtion kokonaan omistama Finavia, jonka omistajaohjauksesta vastaa Valtioneuvoston kanslia. On toivottavaa, että se omistajaohjauksessaan painottaa Finaviaa huomioimaan Kittilän lentoaseman suorien ulkomaan reittilentojen kohteena, mikä mahdollistaa matkailun ympärivuotisuuden.

Niin ikään on perusteltua sähköistää raideliikenne Kolariin ja osoitettava tarvittavat määrärahat ratayhteyden suunnitteluun Kittilän lentoasemalle ja Leville. Tunturiradan eli Sodankylä-Kittilä-Kolari -ratayhteyden suunnittelun yhteydessä on suunniteltava Kittilän lentoaseman yhteyteen autojuna-asema ja yhteen sovitettava ratayhteys toimivaksi liikennejärjestelmäksi Kolarista Ruotsin Pajalaan.

Asuntojen hinnat ovat alentuneet ja kysyntä vähentynyt pääkaupunkiseudulla Ukrainan sodan, korkotason nousun, inflaation ja arvojen muutoksen vuoksi. Lapissa on asuntopula, mutta Aran omistajaohjauksessa ei painoteta rahoituksen ohjaamista Lapin kasvukuntiin eikä niitä huomioida hallitusohjelmassa niin kuin MAL -kuntia. Siksi on oleellista, että jatkossa Aran mahdollistetaan huomioivan myös Lapin kuntien asuntorahoittaminen.

KITTILÄN KUNNANHALLITUS

Pekka Rajala, kunnanhallituksen puheenjohtaja

Antti Jämsén, kunnanjohtaja

Kittilän kunta
Kirjaamo
Valtatie 15
FI-99100 Kittilä

Puhelin +358 (0)400 356 500 (vaihde)
S-posti kirjaamo@kittila.fi
www.kittila.fi

Kittilän kunta
